

Datum 2017-10-18

Diarienummer 0993/17

Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se

kerstin.gronman@regeringskansliet.se

Regeringskansliets diarienummer M2017/01407/K1

Yttrande över remiss av Klimatanpassningsutredningens betänkande - Vem har ansvaret? SOU 2017:42

Göteborgs Stad har fått möjlighet att yttra sig på över remiss av Klimatanpassningsutredningens betänkande - Vem har ansvaret? SOU 2017:42. Göteborgs Stad tycker att kommunens och va-huvudmannens ansvar är kartlagt, att utredningen på ett tydligt sätt beskriver den rådande ansvarsfördelning samt att utredningen är en bra genomlysning av Plan- och bygglagen (PBL).

Göteborgs Stad har redan påbörjat några av de åtgärder som föreslås men staden konstaterar också att det är ett omfattande arbete som kvarstår innan kommunerna har fått tydliga regelverk med ansvarsfördelning och finansiering på plats.

Övergripande synpunkter

Utredningen har i huvudsak begränsats till PBL och vattentjänstlagen vilket är ett problem för resultatet eftersom anpassningsfrågor inbegriper en rad lagar, till exempel särlagstiftning för väg och järnväg. Göteborgs Stad önskar att gemensamhetsanläggningar via lantmäteriförrättningar hade utretts liksom konflikter med annan lagstiftning så som miljöbalken. Staden tycker att ledningsrättslagen hade kunnat ändras så att den gäller även magasin över/under mark och skyfallsleder.

Synpunkter gällande finansiering

Göteborgs Stad förstår behovet av att få in kostnadsunderlag men att staten ska börja titta på den här frågan efter 2022 är orimligt. Staden anser att det går att titta på finansieringsmodeller utan att veta de exakta totala kostnaderna. Detta måste skyndsamt utredas.

Anpassningsåtgärder behöver göras samlat och när de behövs, nu eller i framtiden. Detta påpekades av kommunerna under utredningens gång. Finansiering för åtgärder som ska ske i framtiden kan inte tas ut av exploatören. Därför borde utredningen föreslagit en möjlighet för kommunerna att fondera pengar från exploateringsföretag. Med de stora områden som exploateras och byggs just nu, inte bara i Göteborg utan på många ställen i Sverige, så går kommunerna miste om den chansen.

Alternativa finansieringssystem finns i Nederländerna och Danmark där översvämningsskatt tas ut via va-taxan. Detta borde också ha prövats i utredningen. Sådana avgifter innebär att kommunerna även får en finansiering för att skydda det befintliga fastighetsbeståndet.

Storskaliga åtgärder som både skyddar nationell infrastruktur och flera kommuner borde vara en statlig angelägenhet. Yttre barriärer i Göta Älv är att jämföra med ett medelstort infrastrukturprojekt. De statliga riksintressena kommer också påverkas av klimatförändringarna och staten borde därmed vara mer angelägen att ta fram ett förslag till hur medfinansiering av klimatanpassningsåtgärder ska finansieras.

Synpunkter på utredarens förslag

- Krav om analys i översiktsplanen

Göteborgs Stad är positiv till det här förslaget. Utredaren föreslår att kommunerna kompenseras med statligt bidrag om 500 000 kr. Göteborg har redan idag tagit fram omfattande underlag och kan därför konstatera att detta är en mycket låg andel av kostnaderna.

Ett problem som kvarstår är att översiktsplanen inte är bindande och detaljplanerna täcker för små områden. Planering för klimatanpassning kopplat till regn och flöden behöver göras på avrinningsområdesnivå och detta kan innebära planering över kommungränserna.

Men det är viktigt att påpeka att skyfall och dagvattenhanteringen inte löses bara för att den finns planeringsunderlag i tidiga skeden. När inte mark och ansvarsfrågan är fullt utredd så är det i slutändan ändå svårt att få till de goda lösningarna i praktiken. En problematik med dagens planlagstiftning är att detaljplaner och bygglov saknar instrument för att göra åtgärder utanför området. För att få fram effektiva och kostnadseffektiva lösningar måste kommunerna kunna styra på avrinningsområdesnivå och ha möjlighet att arbeta uppströms.

- Myndighetsstruktur

Göteborgs Stad är positiv till att Boverket får ett utökat ansvar att samordna viss frågor men samordningen på nationell nivå i övrigt hade kunnat föreslås redan nu i stället för att hänskjutas till utredningen om nationell strategi.

- Möjlighet att avslå bygglov

Göteborgs Stad är positiv till möjligheten att avslå bygglov men det är viktigt att vilka risker som anses vara ”uppenbara” klargörs så att bedömningen inte blir godtycklig.

- En möjlighet att ställa krav på fastighetsägarna om hantering av dagvatten på fastigheten

Göteborgs Stad är positiv till möjligheten att vattentjänstlagen ska kunna ställa krav på hantering av dagvatten på fastigheten men detta måste också speglas i plan- och bygglagen. Hur utformningen ska vara i vattentjänstlagen behöver bearbetas vidare och konsekvenserna av olika utformning måste tydliggöras till exempel möjligheten att ställa generella istället för platsspecifika krav. Staden ser att det finns risker med nuvarande förslag. Kraven bör också omfatta föroreningsperspektivet.

- En kunskapsvägledning för kommunerna

Göteborgs Stad är positiv till att Boverket får i uppdrag att ta fram en kunskapsvägledning. Den behöver bli konkret och fokusera på tekniska, underhållmässiga och ekonomiska utmaningar vid nya dagvattenlösningar.

Riktlinjen för skyfall höga flöden o högvattenhändelser hav behöver också tas fram och vägledning för val av klimatscenario och risknivåer.

- Möjlighet till marklov vid förändring av markytans utformning

Göteborgs Stad är positiv till förslaget om marklov.

Synpunkter nationell strategi

Göteborgs Stad vill lyfta fram att arbetet med nationell strategi måste starta skyndsamt. En ny utredning som belyser genomförandefrågorna såväl juridiskt som ekonomiskt behöver omgående komma till stånd.

Göteborg den 18 oktober 2017
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Ann-Sofie Hermansson

Lina Isaksson